

Kommissionens arbetsprogram 2024

2023/24:FPM18

Statsrådsberedningen

2023-11-21

Dokumentbeteckning

COM(2023) 638

Meddelande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om kommissionens arbetsprogram 2024 – Resultat idag och förberedelser inför framtiden

Sammanfattning

Kommissionens arbetsprogram 2024 går under titeln Resultat idag och förberedelser för framtiden. I arbetsprogrammet för 2024 presenteras 18 nya initiativ, 154 förslag under behandling, 6 förslag som dras tillbaka, och 26 s.k. rationaliseringsförslag. Programmet är det femte som presenteras av den sittande kommissionen och bygger både på ordförande Ursula von der Leyens fjärde tal om tillståndet i unionen och hennes sex politiska riktlinjer som presenterades i kommissionens avsiktsförklaring den 14 september 2023.

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för 2024 då det ligger i linje med inriktningen från EU:s strategiska agenda för 2019–2024. Regeringen instämmer även i vikten av att EU visar fortsatt stöd till Ukraina, samt betydelsen av fortsatt arbete för europeisk säkerhet.

Regeringen välkomnar även att den gröna omställningen och arbetet för att möta globala miljöutmaningar och klimatförändringar är centrala delar av arbetsprogrammet. Ett effektivt genomförande av den lagstiftning och de åtaganden som tagits fram inom ramen för den gröna given och EU:s miljöhandlingsprogram krävs för att stötta den gröna omställningen.

Regeringen stödjer de initiativ till regelförenkling och bättre lagstiftning inom EU som meddelas i arbetsprogrammet. Dock anser regeringen att kommissionen behöver göra mer för att stärka konkurrenskraften och tillväxten i unionen samt den inre marknaden, särskilt tjänstesektorn. Gällande halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen (MFF) fortsätter regeringen att delta i förhandlingarna i rådet.

I arbetsprogrammet lyfts frågan om respekt för rättsstatens principer, vilket välkomnas av regeringen eftersom dess tillbakagång ger skäl till oro i flera medlemsstater. Vidare välkomnas prioritering av den gränsskridande organiserade brottsligheten i arbetsprogrammet.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens årliga arbetsprogram anger de politiska prioriteringar och åtgärder som planeras inför det kommande året. Kommissionen presenterade sitt arbetsprogram för 2024 den 17 oktober 2023.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens arbetsprogram 2024 går under titeln Resultat idag och förberedelser för framtiden. Det innehåller målen för kommissionens arbete under det kommande året, och bygger både på ordförande Ursula von der Leyens tredje tal om tillståndet i unionen samt hennes sex politiska riktlinjer.

Arbetsprogrammet är indelat efter dessa sex punkter. Det tar avstamp i utmaningarna EU står inför, och kommissionens avsikt att stärka EU-samarbetet. Kommissionen framhåller vikten av att EU fortsatt agerar gemensamt och skyndsamt för att hantera nuvarande kriser. Vidare påpekar kommissionen vikten av den fortsatta omställningen som den pekade ut i början av sin mandatperiod, t.ex. klimatomställningen, den digitala omställningen och motståndskraften i ekonomin och demokratin. Arbetsprogrammet lägger vikt vid kommissionens starka fokus på förenklade regler för företag och invånare i unionen.

1.2.1 Bättre lagstiftning, genomförande och tillämpning av EU-rätten

1.2.1.1 Bättre lagstiftning, minskad regelbörda och rationalisering av rapporteringskrav

Under år 2024 fortsätter arbetet med strategin för konkurrenskraften på lång sikt. Kommissionen anger att agendan för bättre lagstiftning är en nyckelfaktor för att skapa förutsättningar för tillväxt, konkurrenskraft och hållbarhet. Agendan fokuserar på att säkra att beslutade lagar och regler är nödvändiga, minimerar regelbördan, och att de resulterar i maximal nytta för medborgare, företag och andra intressenter. I arbetsprogrammet framhålls kommissionens mål att reducera de kostnader som uppstår i form av rapporteringskrav som framgår av regler med 25%. För att uppnå målet förenklar kommissionen rapporteringskraven, under 2024 och under den förutsebara framtiden. Meddelandet framhåller också initiativet med sin 'en in en ut princip', som bedöms ha resulterat kostnadsreduktioner om 7,3

miljarder Euro under 2022. EU:s lagstiftning ska fortsatt utvärderas, med utgångspunkt i hur lagstiftningen kan förenklas och regelbördan reduceras.

Kommissionen ska lägga fram ett förslag om ett gemensamt e-formulär för utstationering som ska vara ett verktyg för små och medelstora företag i alla medlemsstater. Det kommer vara frivilligt för medlemsstaterna att använda sig av det gemensamma e-formuläret.

1.2.1.2 Genomförande och upprätthållande av EU-lagstiftning

I arbetsprogrammet för 2024 anger kommissionen att arbetet med att stötta medlemsstater för att säkerställa ett effektivt och fullskaligt genomförande av nya och existerande EU-regler ska fortsätta men undvika att den nationella implementeringen medför icke nödvändiga bördor på företag och medborgare. Detta är en förutsättning för att möta de uppsatta politiska målen. Kommissionen skriver även att den kommer att agera beslutsamt mot överträdelse som hindrar genomförandet av viktiga EU-politiska mål, eller som riskerar att undergräva unionens värderingar och grundläggande friheter. Kommissionen ska arbeta nära medlemsstaterna för att säkerställa upprätthållandet av EU-lagstiftning, och stärkt transparens.

1.2.2 De politiska riktlinjerna

1.2.2.1 En europeisk grön giv

Kommissionen anger att de flesta av förslagen för att genomföra den europeiska gröna givens redan lagts fram och är under behandling.

Kommissionen ska under 2024 fortsätta genomföra den europeiska gröna givens med mål som inkluderar klimatneutralitet, cirkulärekonomi och netto-nollekonomi. Dialoger väntas hållas med allmänheten och företag för att säkerställa ett rättvist och smart genomförande, tillsammans med arbete för att stötta utsatta EU-invånare och företag under omställningen, bland annat genom den sociala klimatfonden.

Kommissionen väntas lansera ett klimatmål för 2040 för att hålla riktningen mot klimatneutralitet 2050. Vindkraftspaketet har presenterats för att snabba på utplaceringen av vindturbiner. Vidare läggs ett förslag fram för industriell koldioxidhantering, och initiativet för vattenresiliens ska genomföras.

Arbetet med den gröna givens väntas starta strategisk dialog om framtiden för jordbruket i EU. Kommissionen ska arbeta tillsammans med jordbrukare, intressenter och invånare för omställningen till hållbara system för livsmedel. Vidare kommer kommissionen verka för att nå överenskommelse i de kvarvarande förslagen som lagts fram sedan starten för den gröna givens 2019. Kommissionen framhåller här särskilt delarna i nollföroreningspaketet som klassificering, märkning och förpackning av ämnen (CLP), luftkvalitetsdirektivet, avloppsvattendirektivet och prioämnesdirektivet samt skydd och restaurering av natur.

Kommissionen kommer att fortsätta arbetet med kritiska råmaterial för att säkra en diversifierad tillgång på råmaterial för den digitala ekonomin och den gröna omställningen. En klubb för kritiska råmaterial väntas starta i slutet av 2023.

Pågående förslag inom AI ämnar bidra till en säker och fördelaktig tillämpning av tekniken. Kommissionen aviserar att man ska presentera initiativ för att göra EU:s högpresterande datorsystem tillgängliga för uppstartsföretag inom AI-området i syfte att underlätta för europeisk innovation. Vidare satsar kommissionen på att göra framsteg med krisinstrumentet för den inre marknaden för att säkerställa den fria rörligheten och tillgången till viktiga varor i händelse av störningar.

Under 2024 ska kommissionen lägga fram förslag till en EU-rymdlagstiftning. Lagstiftningen ska innebära regler kring hanteringen av rymdtrafik och åtgärder för att hålla rymdinfrastrukturen säker.

1.2.2.3 *En ekonomi för människor*

Kommissionen betonar utmaningarna för unionens konkurrenskraft som kommer presenteras i en rapport av Mario Draghi. Fokus under 2024 kommer vara att nå överenskommelser om förslagen om att fördjupa den inre marknaden. Bland annat vill kommissionen ta ytterligare steg mot bankunionen.

Arbete ska föras kring förslaget om ett långsiktigt gemensamt ramverk för företagsbeskattnings i Europa (BEFIT) och reformen av EU:s tullunion. Kommissionen vill fortsätta framåt med förslagen inom digitaliseringen av finanssektorn. Ett ramverk för tillgång till finansiella data ska presenteras, parallellt med fortsatt arbete med förslagen om ett regelverk för den digitala euron.

Arbetsprogrammet tar upp genomförandet av den Europeiska pelaren för sociala rättigheter, samt arbetet som gjorts av kommissionen inom området. Kommissionen ska stötta arbetet för revideringen av förordningarna om samordningen av de sociala trygghetssystemen. Kommissionen kommer presentera ett initiativ om europeiska företagsråd. Vidare ska kommissionen arbeta tillsammans med företag och fackföreningar för att göra arbetsmarknaden säker för framtiden.

Kommissionen ska presentera ett initiativ om fördelar inom bioteknik för konkurrenskraft och modernisering av EU:s industri.

1.2.2.4 *Ett starkare Europa i världen*

Kommissionen framhäver de växande globala spänningarna, och betonar konflikten mellan Israel och Hamas samt Rysslands fullskaliga invasion av

Ukraina. Det fortsatta stödet från kommissionen till medlemsstater i störförordningen av den europeiska försvarsindustrin framhävs.

EU ska fortsätta samarbetet med länderna på västra Balkan, Ukraina, Moldavien, och Georgien. Stödet till Ukraina fortsätter vara en högprioriterad fråga för 2024, liksom EU:s partnerskap med Afrika. Kommissionen avser att slutföra frihandelsavtalen med Australien, Mexiko och Mercosur. Kommissionen vill också fortsätta förhandlingarna med Indien och Indonesien, samt förhandlingarna om digitala handelsavtal med Singapore och Sydkorea. För att motverka otillbörliga handelsmetoder har kommissionen inlett en antisubventionsundersökning av importen av batteridrivna elfordon från Kina.

Under år 2024 ska kommissionen fortsätta med insatserna för att genomföra den strategiska kompassen för att stärka EU:s krishanteringsförmåga. Den europeiska strategin för försvarsindustrin ska fortsätta utveckla medlemsstaters försvarskapacitet.

1.2.2.5 Främjande av vår europeiska livsstil

Inom arbetet med cybersäkerhet ska kommissionens två förslag Cyber Resilience Act och Cybersolidaritetsakten ha en nyckelroll. Arbetsprogrammet framhäver även vikten av överenskommelser om förslag som stärker invånarens säkerhet.

Kommissionen ska föreslå en plan för en framtida gemensam europeisk examen som kompletteras av rekommendationer för kvalitetssäkring i högre utbildning samt akademiska karriärvägar.

Vidare har kommissionen under hösten presenterat handlingsplanen mot narkotikahandel, inklusive en europeisk hamnkoalition som ska samarbeta mot organiserad brottslighet. Utöver det presenteras förslag om modernisering av regelverket mot människosmuggling av migranter. Kommissionen ska anordna en internationell konferens om människosmuggling.

1.2.2.6 En ny satsning på demokrati i Europa

Kommissionen kommer fortsätta sitt arbete för att upprätthålla EU:s demokratiska resiliens och för att skydda unionen mot yttre påverkan.

Inför valet till Europaparlamentet våren 2024 kommer kommissionen arbeta för att underlätta överenskommelser om förslaget om Europeiska politiska partier, samt förslaget om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam. Med ökningen av påverkan från det digitala informationsutrymmet, framhäver kommissionen betydelsen av fortsatt arbete mot desinformation.

För att stärka demokratin inom EU framhäver kommissionen vikten av överenskommelse om två förslag till direktiv för civilsamhället och för mediefrihet. Vidare framhävs arbete för överenskommelse i förslagen om

bekämpningen av våld mot kvinnor och våld i nära relationer, brottsoffers rättigheter, och EU-parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning. Kommissionen ska vidare anta en rekommendation om stärkandet av systemen för skydd av barn i medlemsstaterna.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt. Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Eventuella kostnader som förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67). Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF). Kommissionen har inte presenterat någon jämförelseanalys i meddelandet.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram. Det ligger i linje med inriktningen från EU:s strategiska agenda för 2019–2024, och avspeglar väl de utmaningar EU står inför idag.

Stödet till Ukraina i bred mening, ekonomiskt, politiskt, militärt, rättsligt, inklusive till reform- och uppbyggnadsarbete såväl som fortsatta sanktioner av Ryssland och krav på ansvarsutkrävande, bör förbli högst upp på EU:s dagordning. Regeringen instämmer i att stödet till Ukraina med anledning av Rysslands fullskaliga invasion fortsätter att vara högprioriterat för 2024.

EU behöver göra mer för att stärka konkurrenskraften och tillväxten i unionen. Regeringen ser mycket positivt på att kommissionen tar vidare frågor om förbättrad konkurrenskraft som Sverige drev aktivt under ordförandeskapet. Bättre lagstiftning, mindre omotiverade administrativa bördor och byråkrati förbättrar förutsättningarna för en starkare tillväxt och är fortsatt högt prioriterat av regeringen

En aktiv politik för fri, hållbar och regelbaserad handel med omvärlden stärker EU:s konkurrenskraft och regeringen välkomnar därför att arbetet med att sluta nya frihandelsavtal drivs vidare av kommissionen.

För att människor och företag ska kunna fullt ut åtnjuta fördelarna med EU:s gemensamma regler är det viktigt att bestämmelserna genomförs och tillämpas korrekt. Regeringen välkomnar att genomförandet av EU-rätten ges mycket hög prioritet av innevarande kommission.

Regeringen ser mycket positivt på att kommissionen redan nu inleder ett arbete med att analysera effekterna av en utvidgning. Olika politikområden ska bli föremål för analyser som kommer ligga till grund för det fortsatta arbetet med en framtida utvidgning, som vilar på en meritbaserad grund.

Den gränsöverskridande organiserade brottsligheten är systemhotande såväl för den inre som för den yttre säkerheten i EU. Regeringen välkomnar att kommissionen prioriterar att bekämpa smuggling av migranter och förhindra att narkotika smugglas in via hamnar i EU.

Den gröna omställningen och att driva på för att möta globala miljöutmaningar och klimatförändringar är centrala delar av arbetsprogrammet, vilket regeringen välkomnar. Ett effektivt genomförande av den lagstiftning och de åtaganden som tagits fram inom ramen för den gröna given och EU:s miljöhandlingsprogram krävs för att stötta den gröna omställningen.

Ett avsnitt i arbetsprogrammet benämns ”en ny satsning på demokrati i Europa”. Situationen vad gäller respekt för rättsstatens principer i flera medlemsländer ger fortfarande skäl till oro och regeringen välkomnar att frågan lyfts i arbetsprogrammet. Respekten för EU:s värden är en förutsättning för ett fungerande samarbete inom unionen.

Varje enskilt initiativ som presenteras av kommissionen måste bedömas när förslagen väl lagts. Regeringen kommer därför att få anledning att återkomma till riksdagen allt eftersom lagstiftningsinitiativ presenteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas, förutom kommissionens, ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens arbetsprogram har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då förslaget är ett meddelande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då förslaget är ett meddelande.

4 Övrigt

2023/24:FPM18

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

4.2 Fackuttryck/termer